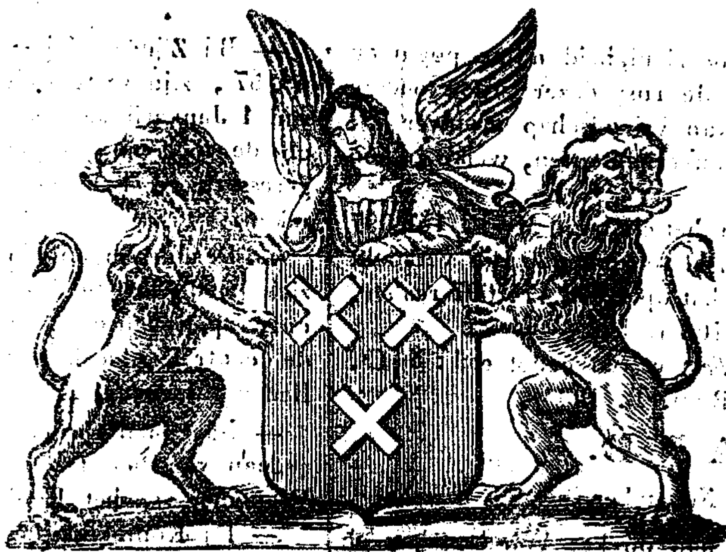
No. 143. 1843.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig en Wetenschappelijk

NIEUWS- BLAD.

DINGSDAG 28 NOVEMBER.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 25sten November.

De *Moniteur* logenstraft het door een der legitimistische bladen, *la France*, gegeven berigt dat de jonge graaf *van Parijs* zich ernstig ongesteld bevindt. — Daarentegen zegt men thans dat de graaf *van Eu*, zoon van den hertog *van Nemours*, door de mazelen, die eene ontsteking der ingewanden hadden ten gevolge gehad, zeer gevaarlijk ziek is.

— Voor eenige maanden is er veel gesproken van twee handelingen van de zijde der Engelschen, te weten: De handeling van den britschen scheeps-kommandant *Talbot* te Taïti, nadat de Franschen de heerschappij over gezegd eiland hadden weten te verkrijgen, en de vijandelijkheid door een britsch oorlogsschip jegens een fransch visschersvaartuig gepleegd, dat zich op het engelsch gedeelte van de bank van Terre-Neuve had begeven. Beide zaken hebben, zegt men, aanleiding tot het wisselen van diplomatieke nota's gegeven, maar tot nog toe is niets zekers of officieels desaangaande bekend.

— Een groot getal troependetachementen bevindt zich thans te Toulon, het bevel afwachtende om naar Algerie te worden ingescheept.

— Een telegraphisch berigt, den 22sten November uit Marseille overgezonden, en van den gouverneur-generaal van Algerie, uit Algiers van den 20sten November geschreven, houdt het volgende:

» Den 11den dezer heeft de generaal *Tempoure*, te Malag, op 40 uren ten zuidwesten van Mascara, het kamp van den kalifat (onderbevelhebber) *Sidi-Embarak-ben-Allah* die zich bij *Abd-el-Kader* ten zuidwesten van Tlemecen wilde voegen, bereikt. Zijne [illegible] infanterie en een gedeelte kavalerie, is bijna geheel vernietigd geworden: 400 man zijn op de plaats gebleven; 300 zijn er gevangen gemaakt.

De kalifat *Sidi-Embarak* is in het gevecht gesneuveld. Zijne wapens en drie vaandels zijn te Algiers binnen gebragt.

» Na *Abd-el-Kader* was *Sidi-Embarak* de geduchtste vijand."

— Het vertrek van koningin *Christina* naar Madrid zal, zegt men, nog zoo spoedig niet plaats hebben als eerst verzekerd was; zij zoude thans willen wachten tot de fransche gezant, *Bresson* haar uit de spaansche hoofdstad geschreven had, dat zij, zonder beweging te veroorzaken, gerust in Spanje kon komen.

— De stad Barcelona heeft zich eindelijk geheel aan de tegenwoordige regering onderworpen. De generaal *Sanz*, die in den laatsten tijd met 10000 man de stad belegerde, had bresbatterijen doen opwerpen, die den 18den November haar vuur zouden hebben kunnen openen. Dit schijnt de opstandelingen bewogen te hebben om te zwichten; den 19den werd de kapitulatie gesloten, en de *Messager* deelde gisteren de volgende telegraphische berigten deswege mede.

Perpignan, 21 *November*.

»Barcelona heeft eergisteren gekapituleerd. De voorwaarden komen nagenoeg overeen met die, welke aan de insurgenten van Saragossa zijn verleend geworden."

Barcelonnetta, 20 *November*.

»De insurgenten, een' aanval ophanden ziende, hebben sedert twee dagen gedurig commissiën naar den kapitein-generaal gezonden, om eene betere kapitulatie te bekomen dan die hun den 11den aangeboden werd.

»De kapitein-generaal heeft nieuwe concessiën gedaan, voortvloeijende uit den algemeenen wensch, om de regering van *Isabella II* te zien aanvangen met een groot bewijs van goedertierenheid en bevrediging.

»De troepen trekken op dit oogenblik de stad binnen; de blokkade zal nog drie dagen voortduren. De hoofden, in den opstand betrokken en die aangeduid zijn door den kapitein-generaal, zullen zich op een fransch vaartuig inschepen, 't welk hen naar Port-Vendres zal overbrengen."

Barcelona, 22 *November*.

»De troepen der Koningin hebben al de posten van Barcelona zonder moeite bezet. De kapitein-generaal heeft gisteren eene nieuwe municipaliteit benoemd en ingesteld.

»Gewapende miliciens buitensporigheden jegens militairen bedreven en oproerige kreten geslaakt hebbende, is bij een *bando*, van heden morgen gedagteekend, de algemeene ontwapening der inwoners bevolen geworden. Degenen, die hunne wapenen niet binnen zes uren inleveren, zullen met den dood gestraft worden.

»De leden der junta en een honderdtal officieren van de vrijkorpsen of der miliciens vertrekken heden naar Frankrijk aan boord van den *Cameleon* of den *Phenicien*, met passen van den kapitein-generaal."

Bayonne, 22 *November*.

»Een koninklijk dekreet beveelt de vernieuwing der municipaliteiten van het koningrijk volgens de tegenwoordige wet."

De hoofdvoorwaarden, waarop Barcelona zich overgegeven heeft, komen op het volgende neder: De troepen in de stad, de autoriteiten en al wie zich tegen het gouvernement heeft verklaard, erkennen hetzelve en zullen het gehoorzamen. De nationale garde zal hare wapenen inleveren en ontbonden worden; de vrijkorpsen worden ontbonden; de veroordeelden uit dezelve zullen hunne straf blijven ondergaan. De staatkundige gevoelens sedert den 1sten September geopenbaard zal men eerbiedigen, maar de justitie haren vrijen loop hebben voor wat de gewone misdaden betreft. Er zal een onderzoek worden ingesteld naar de gedane inning en het gebruik van gelden, alsmede omtrent de verdeeling van levensmiddelen en koopwaren sedert den 1sten September. Bijzondere personen of kompagnien, [illegible] die daaronder geleden hebben, zullen schadeloos gesteld worden. De provinciale deputatie en de stedelijke regering worden vernieuwd.

Uit Figueras, thans nog de eenige plaats, welke niet in de magt der Koningin is, zijn bijzondere berigten tot den 18den. Dien dag hebben de insurgenten een' uitval gedaan, doch zijn teruggedreven. Gedurende den dag heeft het fort een dertigtal kanonschoten op de stad gelost. — *Prim* heeft eene proclamatie uitgevaardigd, waarin hij *Ametller* en al de insurgenten van Figueras tot verraders van het vaderland verklaart.

— Heden is het volgend telegraphisch berigt uit Perpignan van den 23sten November bekend gemaakt.

» De opstandelingen van het fort Figueras hebben in de rigting van Llers een' uitval gedaan. *Prim* heeft hen teruggedreven, 5 gevangenen gemaakt en zijn hoofdkwartier te Villabestran gevestigd.

» De *Phenicien*, gisteren avond van Barcelona vertrokken, heeft dezen morgen te Port-Vendres negen passagiers ontscheept, waarvan twee leden der junta. Een en dertig andere passagiers brengt hij naar Marseille over. De *Cameleon* wordt te Port-Vendres gewacht. Hij is gelijktijdig met den *Phenicien* vertrokken.

» Eene nieuwe municipaliteit is eergisteren te Barcelona ingesteld geworden."

— Bijzondere berigten uit Madrid tot den 20sten melden dat de heer *Olozaga*, na veel onderhandelens, zich eindelijk bepaald met de zamenstelling van een nieuw kabinet belast heeft. De eenige minister, die van het ministerie *Lopez* aan de zaken zou blijven, zou vermoedelijk de generaal *Serrano* zijn.

Ter gelegenheid van den verjaardag der geboorte der koningin was er handkus ten hove geweest. Een groote toeloop had er bij die gelegenheid plaats. Het korps diplomatiek, de grandes van Spanje, de magistraten, de leden der wetgevende kamers zijn H. M. komen begroeten; de muzijkkorpsen van het garnizoen en van de nationale garde deden nationale liederen onder de vensters van het paleis hooren.

Op de aanspraak van het korps diplomatiek, bij monde van den oudste in jaren, den portugeschen gezant gedaan, heeft de jeugdige koningin geantwoord:

» Ik heb met een bijzonder genoegen de wenschen aangehoord, die gij mij uit naam van het korps diplomatiek voor mijn geluk en dat

mijns volks hebt geüit, en zoo de Voorzienigheid mijne pogingen zegent, hoop ik dat mijne regering, de rust dezer grootmoedige natie bevestigende, tevens de banden van vriendschap naauwer zal toehalen, die haar vereenigen met de gouvernementen, welke gij zoo waardig vertegenwoordigt."

— Uit eene officiële opgaaf blijkt dat op het eind van Mei ll. 157,097 eigendommen vroeger aan de geestelijkheid toekomende zijn verkocht geworden; de waarde daarvan was geschat op 1,998,474,697 realen, en de opbrengst is geweest 4,933,160,106 realen.

— Ter beurze van heden (25 *November*) waren genoteerd: 5 pCt. 121,55; 3 pCt. 81,90; Spanje 30½; Rom. L. 103¾.

ENGELAND.

LONDEN, den 24sten November.

Het blijkt thans nader, dat het verblijf op het Windsor-kasteel van den hertog en de hertogin *van Nemours* niet langer dan tot Dingsdag, den 28 dezer, duren zal, daar van wege den admiraal *Casy* bevelen gegeven zijn, om de Fransche stoomboot *Archimedes*, te Woolwich, op aanstaanden Zaturdag voor gemelde Vorstelijke personen in gereedheid te brengen.

— Te Salisbury heeft bij eene keus voor het parlement de kandidaat der torypartij, de heer *Campbell*, hoewel slechts met eene meerderheid van 45 stemmen, de overhand behouden.

— De heer *de Chateaubriand* en de markies *Espanet*, zijn secretaris, alsmede de burggraaf *de Toqueville*, zijn gisteren in deze hoofdstad aangekomen.

— Ten behoeve van den hertog *van Bordeaux*, welke tegen den 28 dezer in deze hoofdstad te gemoet gezien wordt, is het hôtel van sir *J. Shelly*, laatstelijk door den hertog *van Marlborough* bewoond, voor drie maanden in huur genomen.

— Een zware brand heeft eergisteren morgen de uitgestrekte machinefabrijk van den heer *Robinson*, in Victoriaroad, niet ver van het paleis van Buckingham alhier, grootendeels in de asch gelegd.

— Heden stonden de 3 pCt. gecons. 96; Ned. 5 pCt. 99¾; Spanje 22⅝.

BELGIE.

BRUSSEL, den 26sten November.

In de zitting van de kamer der vertegenwoordigers van den 23sten heeft de minister van oorlog een wetsontwerp voorgedragen, strekkende om een nieuw crediet aan zijn departement te verleenen van 2,700,000 fr. voor 1843; dit crediet gevoegd bij de drie reeds vroeger gestemde, maakt dat de uitgaven voor oorlog dit jaar zullen bedragen 28,750,000 fr.

In de zitting van den 24sten en 25sten heeft de kamer zich met petitiën en naturalisatiën beziggehouden. In laatstgemelde zitting heeft de minister van finantiën een ontwerp aangeboden, strekkende om de nog gangbare zilveren nederlandsche muntspeciën van 25, 10 en 5 cents buiten koers te brengen, voorts [illegible] pen tot definitive regeling der rekeningen van 1830, [illegible]

— Alhier is heden het gerucht loopende, dat de hertog en hertogin *van Nemours* op het kasteel van Laeken zijn aangekomen.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 27sten November.

Het aangekondigde *Groot-Concert* werd Zaturdag avond in de zaal van den Schouwburg (daartoe smaakvol ingerigt) door het *Harmonie-Gezelschap* onder directie van den Heer *J. Wijmer* alhier gegeven. Gemeld gezelschap, gekleed in de bij uitstek nette en doelmatige uniform der Stedelijke Schutterij, bij welke dit muzijkkorps kortelings werd ingelijfd, heeft bij deze gelegenheid wederom op nieuw schitterende bewijzen gegeven van de aanzienlijke vorderingen, door hetzelve gemaakt, en getuigde in ruime mate dat de onvermoeide pogingen van den opgemelden verdienstelijken Directeur door de werkende leden met den meesten ijver steeds beantwoord worden. De Ouverture *van Kalliwoda* werd met veel juistheid en kracht uitgevoerd, gelijk ook de beide mannen-koren, de Duo uit *Norma*, en de overige stukken van het Programma, het talrijk opgekomen publiek veel genoegen verschaften en de algemeene aandacht boeiden.

Moge gemeld Schutterlijk Muzijkkorps steeds meer en meer in geoefendheid toenemen en bij het reeds levendig gevoeld wordende gemis van al de thans ontbonden Muzijkkorpsen van het Leger, dikwerf tot de genoegens van de Burgerij en het garnizoen dezer stad, bijdragen, zoo zullen wij den oprigters hiervoor ruimen dank verschuldigd zijn, daar gemeld korps toch bij vele opvolgende gelegenheden op eene waardige wijze in gemelde behoefte zal kunnen voorzien.

— Bij Zijner Majesteits besluit van den 21sten dezer, n°. 46, zijn de luitenants ter zee van de eerste klasse, *P. A. Riverij*, *J. W. A. van der Ramhorst* en *A. B. Troulja*, en de luitenant ter zee van de tweede klasse, *C. Graafland*, met den laatsten December 1843, uit het vaste korps zee-officieren afgevoerd, onder toekenning van pensioen.

— Bij Zijner Majesteits besluit van den 21sten November 1843, n°. 57, zijn vastgesteld de intrekkingen of verminderingen, welke, van 1 Januarij aanstaande af, zullen behooren te worden toegepast op de toelagen en pensioenen, genoten wordende door personen, geressorteerd hebbende onder het Departement van Binnenlandsche zaken.

— De afdeelingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal hebben zich in de laatste dagen bezig gehouden met het onderzoek van de ontwerpen van wet, die laatstelijk aan dezelve zijn aangeboden. Ook de centrale afdeeling is dienaangaande bereids vergaderd geweest. Heden (Maandag) zal die Kamer weder eene zitting houden.

— Naar men verneemt, heeft de heer *van Dam van Isselt* afstand gedaan van het traktement en toelage, door hem, als Heraut van Wapenen van het Koningrijk der Nederlanden, tot dus verre genoten.

— Bij Koninklijk besluit zijn goedgekeurd de statuten eener maatschappij tot bevordering en aanmoediging van den landbouw en de veeteelt in de provincie Zeeland.

Het doel en de werkzaamheden dezer maatschappij zullen eene voortdurende strekking hebben, om den landbouw en de veeteelt in Zeeland aan te moedigen en te bevorderen. Dit doel zal men trachten te bereiken, zoowel door het verspreiden van landbuishoudelijke kennis, mededeeling van door ondervinding beproefde en nuttig bevondene voorstellen, als door het toekennen van premiën en beloonigen aan landbouwkundige nijverheid en verdiensten; terwijl men tevens door eene vereeniging van landbouwers zal trachten eene meer toenemende verbroedering te doen ontstaan, en daardoor de gelegenheid te geven, om door wisseling van gevoelens nuttige denkbeelden te doen verspreiden, welke aanleiding kunnen geven tot verbetering van landelijke welvaart, en tot bevordering der zedelijke verpligtingen onder de arbeidende en dienstbare bevolking.

Alle landbouwende ingezetenen van Zeeland, benevens de zoodanigen, die, uit hoofde hunner landelijke bezittingen, of uit belangstelling in het welslagen dezer maatschappij, verlangen daaraan bevorderlijk te zijn, kunnen als leden van dezelve worden aangenomen.

Ieder lid zal, tot goedmaking der uitgaven dezer maatschappij, eene jaarlijksche contributie betalen van *twee gulden*.

— Met belangstelling verneemt men, dat Z. M. de Koning, voor zijne bijzondere verzameling, aangekocht heeft eene pas vervaardigde schilderij van onzen verdienstelijken landgenoot, den heer *Moerenhout*, voorstellende eene hertenjagt, op het oogenblik dat het dier afgemaakt wordt. Deze schilderij, waarvan de rijke ordonnantie en bewerking zeer geroemd worden, zal tot pendant dienen van het door denzelfden kunstschilder vervaardigde stuk, 't welk op de laatste, te 's Hage gehoudene tentoonstelling de algemeene bewondering tot zich trok, en alstoen door Z. M. aangekocht is geworden.

— Naar men verneemt, heeft Z. M., bij besluit van den 10den Nov. ll. n°. 48, eene nieuwe organisatie en inrigtingswijze, in de in ons land thans bestaande militaire zieken-établissementen gearresteerd, en wel in dier voege, dat de thans aanwezige militaire ziekenzalen van den 1sten Januarij 1844 af zullen gerekend zijn te vervallen, en worden vervangen door garnizoens-hospitalen, welke allen voor 's Rijks rekening zullen worden beheerd. In verband met bovengemeld besluit, heeft Z. M., bij dispositie van den 17den dezer n°. 45 de thans, in de hier gevestigde ziekenzaal als administrateur fungerend gepensioneerde 1e Luitenant der Inf., *J. J. de Booij* benoemd tot directeur van het te Breda op den 1sten Jan. 1844 bij te rigtene garnizoens-hospitaal en zulks op het daartoe bij bovengemeld besluit vastgesteld tractement van *f* 1200 's jaars.

— In het Londensche dagblad de *Times* leest men: » Het doet ons genoegen, te kunnen berigten, dat bij eene onlangs geslotene overeenkomst, schikkingen tusschen het postwezen van Engeland en Nederland zijn getroffen, welke aan beide landen eene ruime vermindering van port verzekert."

— Naar men uit Douvres schrijft, heeft men dezer dagen, duidelijk, in de nabijheid dier Engelsche haven een' walvisch gezien.

— Uit Utrecht schrijft men de beide volgende artikelen:

» Alhier heeft zich eene vereeniging gevormd, waarvan leden zijn de heeren *Ackersdijck*, hoogleeraar; *Broers*, advocaat; *Lintelo de Geer*, kantonregter te Maarssen; *van Hoytema*, subst. adv. fisc. bij het Hoog Mil. Geregtshof; *Rueb*, lector in de Sterrekunde, *Hora Siccama*, griffier bij het Hoog Mil. Ger., en *Vreede*, hoogleeraar, die zich ten doel hebben gesteld *Bijdragen* uit te geven *tot de kennis der Nederlandsche en Vreemde koloniën, bijzonder betrekkelijk de vrijlating der Slaven.* De weinige bekendheid der Nederlanders met hunne Overzeesche bezittingen werkt uiterst nadeelig, zoowel voor die bezittingen zelve als voor de Nederlanders, die uit dezelve reeds zoo veel voordeel hebben getrokken en nog kunnen trekken. De vereeniging stelt zich ten doel, de kennis der koloniale belangen in het Rijk te verspreiden, en men belooft zich van die onderneming een uitgebreid nut, vooral in opzigt tot den tegenwoordigen toestand des Vaderlands.

» In den avond van den 24sten dezer vervoegde zich bij de huisvrouw van een' scheepstimmermansknecht, mutsenmaakster van

beroep, wonende tegenover de helling buiten de Tolsteegpoort, alhier eene onbekende vrouw, naar gis oud 30 jaren, met eenen schoudermantel om en eene plooimuts op, hebbende een kind op den arm. Na over bestelling eener muts te hebben gehandeld, verzocht zij aan eerstgemelde een oogenblik het kind te willen houden en haar het secreet aan te wijzen. Op de voldoening aan dat verzoek begaf zij zich naar gemelde plaats in een nabijgelegen steegje, van waar zij echter tot heden niet is weder gekomen om het kind terug te halen; zonder dat tot dus verre iets omtrent haar of de betrekkingen van het kind is ontdekt. Het kind is van het vrouwelijk geslacht, naar gis ongeveer zes maanden oud, helder doch armoedig gekleed, hebbende een luijer aan gemerkt K. H. Het is te wenschen, dat ieder, die eenige inlichting of vermoedens omtrent deze zaak kan opgeven, deze onmiddellijk ter kennis van de Justitie of Politie zal brengen.

— Uit Leeuwarden wordt het volgende medegedeeld:

» Wij vernemen met smart, dat zich in deze provincie weder een voorbeeld heeft opgedaan van vergiftiging. Weder eene vergiftiging, zoo men zegt, van de eene echtgenoot jegens den anderen. Naar luid van ons toegezonden berigten is dezer dagen een arbeider onder Boornbergum, door zijne huisvrouw onthaald op eenen dikken koek, en weinige uren daarna gestorven onder verschijnselen, die allezins aan de werking van het arsenicum doen denken. De regter van instructie en de ambtenaar van het openbaar ministerie hebben zich, zoo men zegt, naar de plaats van het voorval begeven, en na voorloopig onderzoek het lijk des mans en twee doode kippen, die van zijn uitbraaksel etende, dadelijk zijn gestorven, medegenomen. — Wij zullen op deze zaak, zoo zij waar mogt bevonden worden, later terugkomen."

— De *Nederlandsche Maatschappij ter bevordering van Nijverheid* heeft, in hare laatste algemeene vergadering, den heer *J. Cazaux*, te Valkenburg, met de eerste Gouden Medaille bekroond, voor zijne proeven betreffende de *kruising van schapenrassen, ter verbetering van de wol*, gedurende *vijf* jaren voortgezet, en waarvoor hem elk jaar, op zijne ingezondene verslagen, de uitgeloofde premie was toegewezen. Deze medaille is in de openbare vergadering der Leidsche afdeeling dezer Maatschappij op den 18. dezer, aan genoemden heer uitgereikt; bij welke gelegenheid de hooggeleerde heer *A. H. van der Boon Mesch*, directeur van voornoemde Maatschappij, eene redevoering heeft uitgesproken over *het hooge belang eener wetenschappelijke beoefening van den landbouw voor Nederland*, welke redevoering over het in dezen tijd voor het Vaderland zoo aangelegen onderwerp, en door de treffende wijs van voordragt, op de toehoorders eenen algemeenen en diepen indruk heeft gemaakt.

— Men schrijft uit Zwolle: » Het strekt ons tot genoegen, de mededeeling te kunnen doen, dat nog naauwelijks door de directie der *Overijsselsche Vereeniging tot ontwikkeling van Provinciale Welvaart* het plan eener naamlooze maatschappij *tot verbetering van den handelsweg over het Zwolsche Diep, door middel van landaanwinning*, voorloopig aan de leden dier vereeniging en de betrokkene steden was medegedeeld, of er is bereids, en zulks in weinige dagen, voor meer dan de helft der benoodigde som, begroot op ƒ 350,000, ingeschreven, zoodat de maatschappij zich alsnu zal kunnen constitueren, en de hoop verwezenlijkt schijnt te worden, dat, onder verdere begunstiging van het gouvernement, een sinds jaren lang door onzen handelsstand vurig gekweekte wensch zijne vervulling nadert. Naar luid onzer informatiën, zal weldra de negotiatie der verder benoodigde gelden voor het algemeen worden opengesteld.

— Men heeft *Javasche Couranten* ontvangen, van den 26 Julij tot en met 5 Augustus. In dezelve leest men, onder anderen, dat op den 12 Julij te Batavia, in den ouderdom van 39 jaren, is overleden de weledele gestrenge heer *François Butin Bik*, ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw, resident van Batavia. Eene hevige ziekte van slechts weinige dagen maakte een einde aan zijn nuttig leven.

Door Z. Exc. den gouverneur-generaal van Neerlands Indië, waren de volgende beschikkingen genomen: benoemd tot ingenieur der derde klasse van den waterstaat en 's lands gebouwen, *W. L. Brocx*, ambtenaar van den waterstaat; tot onderwijzer bij de gouvernements lagere school te Amboina, *B. C. van Eybergen*, thans eerste onderwijzer bij de hervormde weeshuisschool te Samarang. Eervol ontslagen, onder toekenning van wachtgeld: de onderwijzer bij de gouvernements lagere school te Amboina *C. van der Horst*. Gepensioneerd: de ontslagen tweede algemeene pakhuismeester te Batavia *J. W. Thierbach*.

— In al de Nederlandsche Oost-Indische bezittingen heerschte eene volkomene rust.

— De met het schip *Prinses Sophia* van Java ontvangen berigten, berigten loopen tot omstreeks half Augustus jl.

Volgens de op Java laatst ontvangen tijdingen van den kapit.-luit. ter zee *J. T. A. Coertzen*, bevond zich de tegen de zeeroovers bestemde expeditie in Julij jl. ten zuid-oosten van Celebes, en was het haar gelukt, in het begin der maand, nabij Saleijer op de eilanden Tannah Djampea en Kaloetoea twee schuilplaatsen van zeeroovers en zes en dertig groote zeeroovers vaartuigen geheel te vernielen en 40 stukken geschut te bemagtigen.

De zeeroovers, die, na eenigen wederstand, de wijk in de bosschen hadden genomen, waren van Magendanao en Tabello; een inlandsche sergeant had bij het bestormen eener door de roovers versterkte benting het leven verloren; bij welke gelegenheid tevens verscheidene onzer manschappen door wonden buiten gevecht werden gesteld.

Weinige dagen daarna heeft de *Hekla*, in eene baai van een der eilanden ten zuid-oosten van Celebes, een groot aantal rooverspraauwen ontdekt, welke, op het ontwaren van dat vaartuig, onmiddellijk in zee staken, en zich door de vlugt poogden te redden; door Zijner Majesteits stoomschip de *Hekla* spoedig achterhaald, kwam het in straat Boneratte tot een gevecht, nadat de zeeroovers, bespeurd hebbende dat zij onze handen niet zouden kunnen ontkomen, zich tot eenen wanhopigen wederstand gereed hadden gemaakt, tot welk einde zij het stoomschip afwachtten.

De zeeroovers hebben bij die gelegenheid eene stoutmoedigheid aan den dag gelegd, waarvan weinig voorbeelden bekend zijn. Een hunner grootste vaartuigen, aan welks boord de Serang of Panglima der roovers zich bevond, en hetwelk gezegd wordt met ruim 150 koppen bemand te zijn geweest, is in onze handen gevallen, benevens 37 slaven, waaronder 8 vrouwen en 5 kinderen en 5 roovers, onder welke laatsten de Serang zich bevond, die echter later aan zijne wonden is overleden; de overigen hebben het leven verloren. Eene tweede praauw der roovers, bemand met ongeveer 100 koppen, heeft, na door onze kogels doornageld te zijn, den steven naar den wal gewend, en na het vaartuig op eene droogte te hebben gezet, is de manschap van hetzelve landwaarts in gevlugt. Beide deze praauwen waren ruim van geschut voorzien, de grootste derzelve had 13 stukken in batterij, waaronder twee van 6 pond.

De overige roovers vaartuigen hebben zich weder op de vlugt begeven, toen de invallende duisternis en een sterke wind hun daartoe gelegenheid hadden gegeven.

Van onze zijde hebben wij het verlies te betreuren van zeven manschappen, waarvan zes zijn gesneuveld gedurende den laatstgemelden hardnekkigen strijd met de zeeroovers, bij welke gelegenheid tevens 26 zijn gewond geworden.

— Van Timorkoepang is, onder dagteekening van den 31sten Mei jl., berigt ontvangen van het navolgend voorval, hetwelk insgelijks kan dienen als een bewijs van de vermetelheid der zeeroovers in de Indische wateren.

De Engelsche walvischvaarder *Sara en Elisabeth*, gezagvoerder *Billinghurst*, kwam op den 9den Mei ten anker voor Amfoeang (20 Engelsche mijlen van Koepang), om zich van brandhout en water te voorzien, tot welk einde, drie dagen later, twee booten, bemand met twee stuurlieden en veertien man der equipage, naar den wal werden gezonden. Eenige oogenblikken hadden zij besteed om hout bijeen te verzamelen, toen zich, om den hoek der baai, vijf groote en eene menigte kleine praauwen vertoonden, die koers stelden naar den wal en eenig volk aan land zetteden, waardoor het bootsvolk, hetwelk bezig was met hout te hakken, overvallen en op de vlugt gedreven werd.

Op het schip, alwaar men dit alles had toegezien, had men, ongelukkigerwijs, in de verwarring, wel de geweren op het dek gehaald, maar geene patronen kunnen vinden, zoodat de gezagvoerder en de nog aan boord zijnde schepelingen, bij het naderen der roovers, die weldra met hunne geheele magt kwamen aanroeijen, hun behoud in de vlugt moesten zoeken en zich in twee booten naar den wal begaven; na nog zeven man der equipage van den wal te hebben afgehaald, staken zij in zee, terwijl de roovers intusschen zich aan boord van de bark begaven, alles wat van hunne gading was prijs maakten en het schip in brand staken.

De ontmoeting van drie Whalers schepen stelden den kapitein in de gelegenheid, om zich andermaal naar zijn schip te begeven, dat echter toen reeds door de roovers verlaten was en in brand stond.

Eenige dagen na dit voorval zijn de kapitein *Billinghurst* en zijne equipage te Timor aangebragt, alwaar aan hem de noodige hulp was verleend; terwijl een gedeelte der equipage op den 28sten Mei jl. te Batavia is aangebragt met het schip *Eleonora*.

— Er zijn Kaapsche dagbladen tot den 19 September ontvangen, die het uit Londen medegedeeld berigt, wegens de volkomene vereffening der aangelegenheden van Natal, ten volle bevestigen. Men verzekerde, dat de onderscheidene hoofden, *Prinsloo*, *Roedolff* en *Pretorius*, zich met hunne onderhoorigen aan H. M. de Koningin van Engeland en de voorwaarden der jongste proclamatie onderworpen hadden, alsmede dat de commissaris *Cloete*, met eenige der voornaamsten uit de Boeren, naar *Panda* vertrokken waren, om hem den veranderden toestand van zaken mede te deelen, en de noodige maatregelen tot voorkoming van botsing, en het daarstellen van eendragt tusschen zijn volk en de emigranten, te nemen.

ALLERLEI.

Kannibalen in Indië.

In het oostelijk gedeelte der provincie Bengalen, heeft men op de wilde-olifanten-jagt, wilde menschen aangetroffen, die zich van de in bosschen levende apen weinig of niet onderscheiden, en zich

voor 't overige door de afschuwelijke gewoonte van menschenvleesch te eten onderscheiden. Zij worden Koekis of Kukis geheeten, hebben, naar de jongste reizigers welke die streken bezochten mededeelen, dikke vooruitkomende buiken, weinig veerkracht in de ledematen, scherpe trekken, zijn kort en gedrongen. Zij schijnen geen bepaalde plaats tot hun verblijf te houden, maar trekken bij troepen van de eene wildernis naar de andere, en vervaardigen zich eene soort van woonverblijf op zware boomen in de bosschen. Hebben zij eene plaats die hun geschikt voorkomt gevonden, dan is hun eerste werk bamboesriet en boomtakken te verzamelen, deze ineen te vlechten en deze soort van horde in het digte lommer van hooge boomen te plaatsen. Dit maakt dan de grondslag eener soort van hut uit, welke verder uit hoog gras en bladen wordt zamengesteld en tot het verblijf van de familiën strekt; vrouwen en kinderen worden in deze hutten gebragt, alle boomtakken die men van den grond bereiken kan, worden afgerukt, en eene ladder van dun bamboesriet gemaakt, waarmede de mannen zich naar boven begeven, en die zij daarna mede optrekken om voor alle lastig bezoek beveiligd te zijn. Zoo verblijven zij op de zware boomstammen, die hun en hunne woningen op en neder wiegen, en leven in der daad meer als wilde dieren dan als menschen.

Dat een geheele stam inboorlingen zijn bestendig verblijf op de boomen heeft, heeft overigens naar het zeggen van de lieden die zich lang in Indië opgehouden hebben, niets dat veel bevreemding kan baren, daar ook de gewone wachters, die de Mangobosschen of andere aanzienlijke boombeplantingen bewaken moeten, niet zelden zich eene hut op een' boom maken om voor het slechte weder beveiligd te zijn.

Hoe zeer gezegde wilde menschen alle beschaving missen, blijkt daaruit, dat zij zich opentlijk en onbeschroomd over hunne zucht naar menschenvleesch beroemen, en met de kenteekenen van het grootste genoegen de overblijfselen van diegenen toonen, die het ongeluk in hunne handen heeft doen vallen, en die door hen verteerd zijn. Hun lust naar menschenvleesch is zoo sterk, dat zij er alles voor wagen, zoodat de olifantenjagers altijd genoodzaakt zijn met geweren gewapend en in afdeelingen van tien man op de jagt te gaan; want verloren is degeen die in handen dezer Kannibalen valt. Nog eer zijn bloed in de aderen koud geworden is, wordt hij door hen met de grootste vraatzucht verslonden.

De pogingen tot dus ver gedaan om deze Kannibalen te beschaven, zijn helaas zonder gevolg gebleven, en er bestaat ook weinig hoop om hen aan hunnen dierlijken staat te ontrukken. Opmerkelijk is het, dat deze wilde menschen niet verder dan 150 engelsche mijlen (ongeveer 40 uren) van Kalkutta, de hoofdstad van het uitgestrekte Britsch-Indische rijk, leven, en dat hun bestaan slechts aan de autoriteiten eenigermate bekend is. Het is intusschen te denken, dat hun getal slechts gering is, en dat zij ook weinig gelegenheid hebben om aan hunne afschuwelijke neiging te voldoen. Vroeger heeft men hun bestaan betwijfeld, maar in den jongsten tijd zijn zulke stellige berigten deswege uit Indië ontvangen, dat er redelijkerwijs niet meer aan kan getwijfeld worden.

Het drijvend eiland.

Reeds voor eenen geruimen tijd, is er gewag gemaakt van een los gerucht, volgens hetwelk er in Engeland plan zou bestaan tot het bouwen van een zoo ontzettend groot zeeschip tot vervoer van passagiers en goederen, dat daarbij de grootste tot dus verre bekende schepen, in vergelijking daarbij, niet anders dan sloepjes zouden wezen; en het is onder den hierboven staanden titel, dat men thans in het Fransche blad *La Démocratie Pacifique* het volgende daaromtrent vindt:

»» Onze Engelsche correspondent schrijft ons, dat men zich te Londen, op dit oogenblik sterk bezig houdt met een denkbeeld, waarvan de verwezentlijking, zoo dezelve mogelijk was, voorzeker het reusachtigste en verwonderlijkste werk zou opleveren, hetwelk door het nijverheids-vernuft tot dus verre is daargesteld geworden. Wij vermelden de zaak niet anders, dan als een zeldzaam berigt, en laten thans onzen correspondent zelven spreken.

»» Het betreft het plan van een drijvend eiland, hetwelk 600 ellen lengte op 150 breedte zou hebben, en dat niet dieper in het water zou gaan dan drie ellen, ook zelfs wanneer het met eenen ontzettenden last aan koopwaren beladen zou wezen. Als oorlogsvaartuig zou niets er bestand tegen wezen, want de grootste stoombooten zouden in zee, bij dit monsterschip, niet anders dan kleine sloepjes wezen. Het plan is aanvankelijk aangekondigd in de *Naval and Military Gazette* en vervolgens overgenomen geworden in het *Mechanics Magazine* en in een half dozijn andere bladen. De vorm van het drijvend eiland zou nagenoeg de gedaante zijn van eenen grooten platgeslagen walvisch; de kosten van aanbouw worden op tien millioen franken begroot. Het zou eene drijvende stad zijn, die op eens 5000 menschen zou kunnen bevatten; de breedte is gelijk aan die van 7 of 8 golfbanen, en de lengte aan vier maal zoo veel.

»» Dit eiland zou alzoo te midden van den vreesselijken orkaan onbewegelijk verblijven, omdat het gewigt ruim bestand zou wezen tegen de rijzingskracht der afzonderlijk genomen baren. Langs den geheelen boord van dit eiland zijn sterke drijvende hefboomen vastgehecht, welke de ongestuime baren met grootere of mindere kracht in beweging zullen brengen; deze beweging wordt daaraan medegedeeld op eene wijze, die schroeven, raderen, of elk ander werktuigelijk middel, om het zeemonster te doen voortgaan, in werking zal brengen. Het plan bevat ook een nieuw stelsel van zeilen, in den vorm van een waaijer, die zich in weinig seconden tijds geheel of gedeeltelijk kunnen ontwikkelen.

»» Dit voor zoo veel betreft het varen bij eene woelende zee. Bij stilten heeft men gemeenlijk zonneschijn; het drijvend eiland is daarom voorzien van stelsels van brandglazen en van spiegels die stoom voortbrengen, en veroorloven den gang voort te zetten. Men vleit zich eene snelheid van acht of tien uren, in het uur, te zullen kunnen verkrijgen. Dit houten monster zou nimmer verzwolgen kunnen geraken, omdat het door de proportie tusschen de oppervlakte van het geheel en de specifieke zwaarte van het materieel, ofschoon ook belast met eenen last van tien groote beladen oorlogschepen nog ligter zal zijn dan de massa waters, die het uit de plaats zou moeten stooten.

»» De bijzonderheden van den bouw kan ik u nog niet mededeelen, maar zij zullen weldra publiek worden en dan zult gij ze kunnen bestuderen. De overheden van de marine, alhier en derzelver bijzondere dagbladen, hebben het verlangen te kennen gegeven, om het plan te onderzoeken en de uitvinder van hetzelve, de Heer *S. A. Elzner*, wordt tegen het einde dezer maand te Londen verwacht. Hij komt uit Noord-Amerika over, om de bijzonderheden van zijn plan mede te deelen.»

Dit laatste geeft, wij kunnen dit niet ontkennen, het vermoeden, dat het weder mannetjes in de maan of het instorten van de rotsen, die den waterval van de Niagara vormen, zou kunnen zijn.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van zaturdag ll. waren genoteerd; Ned. 2½ pCt. 54 een zest.; 5 pCt. 99⅞; Amort.-Syndic. 4½ pCt. 94 drie achtste; dito 3½ pCt. 79¾; Domein Losr. 100¼; Handelm. 133 drie achtste; O. Indië 99 een zest.; Holl. Spoorweg 58; Rijn-Spoorweg 91 drie achtste; Haarlemmermeer 105¼; Rusland 107⅞; 4 pCt. 90½; Inschr. in Assign. 70½; 6 pCt. 72 een zest.; Spanje 21 negen zest.; 3 pC. 32⅞; Passive 5⅝; Portugal 2½ pCt. 44 drie zest.; Metall. 108⅝; Polen Aand. 168½; Amerika 6 pCt. 48; 5 pCt. 45; Braz. 76⅞; Mexiko 30¾; Louisiana 47; Philadelphia 5 pCt. 56; 6 pCt. 50; Actiën ƒ 6⅞.

Door bovengemelden is aan het Edel Achtbaar Bestuur hunner Woonplaats op den 21sten November 1843 ter vertaling in het Nederduitsch aangeboden:

Capt. MARRYAT, C. B., *Narrative of the travels and adventures of Monsieur Violet in California, Sonora and Western Texas.*

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.